

uitkleedt en met een oneindige blik op een klein hobbelpaardje gaat zitten wiebelen. Dit theater wil naakt zijn en beginnen, heeft daar ook een grote drive toe, maar moet nog flink de sporen krijgen. Op zoek naar hoe je in deze heel complexe materie een klauw maakt die dat blijft, ook na afloop.

Wouter Hillaert

DE LEEUW VAN VLAANDEREN

TEKST Union Suspecte en Sam Bogaerts

REGIE Chokri Ben Chikha

SPEL Chokri Ben Chikha

MUZIEK Zouzou Ben Chikha

en Rudi Genbrugge

DRAMATURGIE Femke

Vandenbosch

DECOR Luc Goedertier

LICHT Dennis Diels

KOSTUUMS An de Mol en

Catherine de Coster

PRODUCTIE Publiektheater

en Union Suspecte

PREMIERE 20/09/2003

JOCHEN ROLLERS *PERFORM PERFORMING*

De kunst van het overleven

In het jaar 2045 wordt een Berlijnse choreografe vanop korte afstand neergeschoten door een huurmoordenaar. De opdrachtgeefster is een jonge Vlaamse choreografe, die belust is op de subsidies van haar concurrente. De Vlaamse slaagt in haar opzet, en vestigt zich in Berlijn.

En dat is pas een begin. In de jaren die volgen wordt de strijd om cultuursubsidies alsmat verbeterd. Totdat – ergens achteraan in de eenentwintigste eeuw – de geldstroom voorgoed opdroogt. De bevolking werkt tegen die tijd nog slechts halftijds en houdt zich onledig met onzinnige activiteiten. Sekten en obscure *churches* kennen een nooit geziene aanhang. Vooral de *Church of Performance Art* blijkt erg populair: tijdens mysterieuze bijeenkomsten worden video's vertoond van performances uit de tijd dat er nog subsidies waren. Geïnteresseerd aan hun beeldschermen voelen de ingewijden zich bevrijd van de leegte van hun bestaan. Al spoedig worden de archieven van de departementen theaterwetenschappen helemaal leeggeplunderd, tot er nergens nog een videocassette te vinden is. Ten einde raad proberen de wanhopige sekteleiden het ambacht van hun voorouders weer op te nemen. Met vallen en opstaan krijgen ze het edele vak van de *Performance Art* opnieuw onder de knie. Voortaan worden er elke avond live-performances opgevoerd, in een gloednieuwe tempel. In de foyer van die tempel staat een gouden altaar waarin de heilige videocassettes bewaard worden ...

Dat merkwaardige toekomstvisioen houdt choreograaf Jochen Roller zijn toeschouwers voor in *Perform Performing*. Overigens zou er bo-

venaand de stapel relikwieën hoogstwaarschijnlijk een video-opname liggen met werk van Roller zelf. Want in zijn avondvullende *one-man show* stelt de Hamburgse choreograaf vragen die in een niet zo verre toekomst alleen maar relevanter zullen worden.

Luidkeels én welluidend protesteert hij tegen de vermarkting van de kunst, tegen het tekort aan (Duitse) podiumkunstsubsidies, tegen de alomtegenwoordigheid van het economische standpunt. Maar stilletjes stelt hij ook andere vragen. Is er een alternatief voor die vermarkting? Om welke reden heb ik als danser recht op het geld van de belastingbetaler? Bestaat er een onderscheid tussen een behaagziek kunstwerk en entertainment? Antwoorden doet Jochen Roller niet, of toch niet rechtstreeks. In plaats daarvan serveert hij cocktails, grasduint hij door de recente popgeschiedenis en voert hij een danssolo uit die hij op een internetveiling kocht van een choreograaf in geldnood.

Performativiteit

Roller snijdt in *Perform Performing* een ongewoon genre aan. *Perform Performing* is niet zozeer een performance over dans; het is in de eerste plaats een voorstelling over de economische realiteit achter het dansen. Bij podiumkunst is het opvoeringsmoment voortaan niet langer cruciaal, zo suggereert Roller, maar wel het rondkrijgen van de financiering. Met andere woorden, de 'kunst' bestaat erin subsidies te verwerven.

Directe aanleiding voor die *economic turn* in het werk van Roller, zijn de lotgevallen van zijn vorige solo, *Being Christina Aguilera*.

De financiering daarvan liep namelijk helemaal in het honderd. De subsidie die hem was beloofd, werd kort voor het begin van de repetities ingetrokken. Resultaat: Roller moest op zoek naar een bijverdiensite. Gelukkig kon hij aan de slag bij een platenfirma, waar hij de verkoop moest ondersteunen van, jawel, Christina Aguilera's nieuwste CD. 's Ochtends repeteerde hij, de rest van de dag verkocht hij Christina. Roller rekent het ostentatief na op een groot wit bord: drie uur repeteren versus zes uur verkopen resulteert in een 'zelfuitbuitingsfactor' van 0,5. Hij verdiende 10 euro per uur, repeteerde gedurende vier weken, en de uiteindelijke voorstelling duurde 20 minuten. In elke minuut van *Being Christina Aguilera* heeft Roller dus 60 euro geïnvesteerd.

Doorheen zijn carrière als danser heeft Roller op die manier kennisgemaakt met een groot aantal interessante jobs. Hij werkte onder meer bij H&M. Daarom krijgen we een dansje te zien dat gebaseerd is op H&M's 'gepatenteerde' methode om een T-shirt op te vouwen.

Later verkocht Roller voor een obscure firma elektronische apparaatjes die de buikspieren stimuleren. Die functie leek hem op maat gesneden, want 'zijn performance was erg goed.' Dat betekent dat hij erg veel verkocht. Het is de woordspeling waarnaar ook de titel verwijst: *Perform Performing*. Is er wel een verschil tussen – economische – performativiteit en de performativiteit van een performer? Neen hoor, antwoordt Roller laconiek, 'wenn ich mich gut verkaufe, habe ich eine gute Performance.' De kunstenaar is tegelijk een ondernemer: Jochen Roller als naamloze vennootschap. Zijn voorstellingen voldoen daarom aan precies dezelfde eisen als buikspier-toestelletjes: ze zijn intelligent geconcipieerd en ze zijn innovatief. Want dát, zo doceert Roller, zijn de argumenten waarmee je zowel elektronische prullaria als podiumkunst verkocht krijgt.